

Bijeenkomst:	Overlegvergadering GMR
Oudergeleding:	Aanwezig: Manish Dixit, Tina van Wouw, Esther Verheijen, Thomas Klompmaker, Marjonne Maan, Klazine de Bas-Verdonschot, Fariz Rahman Afwezig: Fatiha el Ghabzouri
Personeelsgeleding:	Aanwezig: Zohra Moudian, Arnold Zadelberg, Jikke Slijkhuis, Imke Bouts, Yvonne Knoester Afwezig: Willem van Gemmert, Frank Koole, Cathy Goose
Bevoegd gezag:	Wiely Hendricks, voorzitter College van Bestuur René Peeters, lid College van Bestuur a.i. Theo Kosterink, projectleider leraren en leidinggeven (agendapunt 2)
Notulen:	Marianne Gommans
Voorzitter:	Esther Verheijen
Datum:	1 november 2021
Verslag vastgesteld:	14 december 2021

1. Opening

De voorzitter opent de overlegvergadering en heet iedereen van harte welkom. Zij spreekt haar waardering uit voor het feit dat het nieuwe interim-lid van het College van Bestuur aansluit bij deze vergadering. René Peeters introduceert zichzelf vervolgens kort.

2. Lerarentekort

De projectleider leraren en leidinggeven, Theo Kosterink, verzorgt een presentatie over het Lerarentekort. Het onderwerp baart ook de GMR grote zorgen en er vindt een levendige discussie plaats, waarbij o.a. stilgestaan wordt bij:

Bekwaam onbevoegd: Op een vraag van een lid van de OGMR of hiervoor een toets afgenomen wordt, antwoordt Theo Kosterink dat dit niet het geval is, maar dat het een inschatting van de directeur betreft.

Benoembaar onbevoegd: Daarbij gaat het om mensen met uitzicht op een bevoegdheid. Bij langdurige vervanging worden de kernvakken, tenzij het echt niet anders kan, gegeven door bevoegde leerkrachten.

Een lid van de PGMR wijst erop dat er maximaal vier uur per week een onbevoegde voor de klas mag staan, waarop een lid van de OGMR opmerkt dat er misschien meer ruimte geboden moet worden. Een ander lid van de OGMR wijst erop dat lesgeven een vak is. Er wordt al gebruik gemaakt van ouders in dit verband, vult Theo Kosterink aan, maar ook zij hebben vaak weinig tijd om meer te doen.

Dag thuis: De verwachting is dat dit vaker zal gebeuren, zegt Kosterink. Een van de leden van de OGMR heeft er intussen ervaring mee. De klas van haar kind is een halve dag thuis en dat gaat goed. Theo Kosterink zegt dat dat fijn is, maar dat elk kind er anders op kan reageren. Tijdens de coronacrisis werden er al kinderen geselecteerd die in een geval van thuisonderwijs toch naar school mochten komen, juist omdat anders sommige kinderen te ver achter gaan lopen. Hij vervolgt met op te merken dat er vorig jaar een school in het speciaal onderwijs voor een vierdaagse schoolweek voor de leerlingen gekozen heeft. Er werd wel vijf dagen onderwijs verzorgd. De lasten werden over alle leerlingen verdeeld en zij bleven allemaal onderwijs ontvangen.

Onderwijs of opvang: Het uitgangspunt is altijd onderwijs, reageert Theo Kosterink op een vraag van een lid van de PGMR. Wanneer een leerkracht er kinderen uit een andere groep bij krijgt, wordt dat lastiger. Soms kan het dan beter zijn om te kiezen voor de optie om een groep een dag thuis te laten.

Leerkracht meerdere groepen: Een lid van de PGMR maakt Theo Kosterink erop attent dat er op haar school geëxperimenteerd is, met een team dat erachter stond, met een model

waarbij twee leerkrachten drie groepen draaiden, met extra ondersteuning. Dat bleek niet goed te werken. De leerkrachten verloren het contact met de leerling en het deed geen goed aan het onderwijs, de leerlingen en de leerkrachten. Dat was een grote teleurstelling, maar het besluit is weer teruggedraaid. Theo Kosterink wijst erop dat er bijv. bij Jenaplan-scholen wel gewerkt wordt met stamgroepen en daarna verdeling van de leerlingen. Daarmee bestaat binnen De Haagse Scholen geen ervaring, maar het schijnt te werken in de praktijk.

Noodplan maatregelen registratie: Elke school moet elke week invullen wat de aanpassingen zijn in het kader van het Noodplan, geeft Kosterink aan na een vraag van een GMR-lid. Deze gegevens worden ook gedeeld in de gemeente Den Haag en met het ministerie. De grote besturen in Den Haag doen ongeveer in gelijke mate een beroep op maatregelen uit het noodplan.

Leerrecht: enkele leden van de OGMR merken op dat het beter is van een recht op onderwijs, leerrecht, te spreken dan van leerplicht. Een OGMR-lid zou graag zien dat er meer gebruik gemaakt wordt van bijv. bevoegde leerkrachten die intussen bij de gemeente werken. Theo Kosterink sluit niet uit dat er in de toekomst wellicht vervangende dienstplicht zal komen voor sectoren als de zorg en het onderwijs, maar verwacht van zulke maatregelen weinig heil. Het is beter om mensen te verleiden dan om ze te dwingen. Mensen voor de klas plaatsen, die daar eigenlijk niets voor voelen, lijkt hem een slecht idee.

Zij-instroom: deze week zijn er nog 14 personen ingestroomd in een zij-instroomprogramma. Dit is een maatwerktraject met speciale aandacht voor scholen waar de leerlingen extra aandacht nodig hebben. Een zij-instroomtraject duurt twee jaar, met vrijstellingen kan het binnen een jaar en vier maanden afgerond worden. Er bestaat ook de mogelijkheid van een verkorte deeltijdopleiding. Het is wel belangrijk om oog te houden voor de kwaliteit. Een lid van de PGMR vult aan dat het werken met een zij-instromer ook meer vraagt van de directe collega's. Het is werkdrukverhogend. Een volledig afgestudeerde leerkracht blijkt in de praktijk beter op eigen benen te kunnen staan.

Werkdruk: het werken met zij-instromers, de noodmaatregelen en het passend onderwijs leiden tot meer werkdruk, geven enkele GMR-leden aan. Veel medewerkers willen niet fulltime werken, omdat de werkdruk hoog is. Zij vragen zich ook af of het ziekteverzuim stijgt en of er meer sprake is van uitstroom.

Data: Er zijn dit schooljaar 703 groepen gestart bij De Haagse Scholen. Dat zou betekenen dat er 703 FTE nodig is. Ongeveer 20% van de lessen wordt door niet / niet-volledig / anders bevoegden gegeven. Voor de leerjaren 1 en 2, en 4, 5 en 6 is dat vaker het geval. Voor de groepen 3 en 7 en 8 in veel mindere mate. Wat duidelijk is, is dat wat er van de PABO afkomt lang niet voldoende zal zijn om de uitstroom te compenseren.

Positieve aandacht: Een lid van de PGMR vindt de berichtgeving over het Lerarentekort vaak negatief van toon. Er is te weinig aandacht voor de mooie kanten van het vak. Zij pleit ervoor het vak meer positief in het nieuws te brengen en meer te triggeren. Een OGMR-lid wijst in dit verband op de HBO-beurs eind november. Dat is een mooie gelegenheid, ook voor onderwijsbesturen, om jongeren warm te maken voor het vak. Zij wijst er ook op dat er in andere onderwijssectoren medewerkers zijn die misschien overwegen het vak te verlaten omdat ze zich bijv. met die leeftijdscategorie toch minder op hun plek voelen.

Geld: Parttimers overhalen meer te werken door extra beloning kan niet, zegt Kosterink. Bovendien laat het extra geld voor NPO zien dat leerkrachten daardoor soms buiten Den Haag gaan lesgeven. Iets meer beloning kan er ook voor zorgen dat leerkrachten juist minder gaan werken, omdat ze anders bijv. niet meer in aanmerking komen voor huur-subsidie of zorgtoeslag.

Out-of-the-box:

Andere sectoren: Een lid van de OGMR deed in zijn werkomgeving goede ervaringen op met een samenwerkingstraject met de Hogeschool Amsterdam, waarbij mensen uit andere sectoren in een halfjaar tijd omgeschoold werden tot ICT-ers. De SER publiceert een lijst van sectoren met een tekort of een overschot aan personeel. Theo Kosterink wijst erop dat er in dit kader al contacten geweest zijn met de bankensector, maar dat dat helaas weinig opgeleverd heeft.

Grieprik: Op een vraag van de voorzitter antwoordt Theo Kosterink dat er geen grieprik aangeboden wordt aan de medewerkers van De Haagse Scholen.

Schaalvergroting: Naar aanleiding van de suggestie die door een van de OGMR-leden wordt gedaan om meer efficiency te bereiken door schaalvergroting, merkt Theo Kosterink op dat het anders managen van onderwijs in een regio winst op zou kunnen leveren, maar het tekort niet weg zal nemen. Hierop brengt een van de leden van de PGMR in dat in Rotterdam de gemeente de regie heeft genomen. In Den Haag ligt de regie meer bij de besturen, zegt Kosterink. Eerder was het door de Haagse besturen samen met de gemeente ondergebracht bij Klassewerk. Sinds vorig jaar is daarvan afgestapt. Nu is vanuit twee besturen (Lucas Onderwijs en De Haagse scholen) een penvoerder aangesteld. Zij houden zich in overleg met de gemeente en alle besturen respectievelijk bezig met Het Noodplan G5 en het Zij-instroomtraject G5. De invulling kent veel overeenkomsten met Rotterdam en de andere grote gemeenten. Hendricks vult aan dat er in Den Haag juist voor deze aanpak gekozen is, omdat Klassewerk te ver van de scholen bleek te staan. De gemeente speelt wel een belangrijke rol in de samenwerking tussen besturen en de PABO's.

De voorzitter van het College van Bestuur ziet een gedeeld gevoel van urgentie. Er zijn zorgen en teleurstellingen, waaronder die van de maatschappelijke waardering. De afgelopen twintig jaar is er op landelijk niveau sprake van matig onderwijsbeleid en een achterblijvende beloning. Daarnaast is er nu ook sprake van spanning in de arbeidsmarkt in andere sectoren. De demografische ontwikkelingen voor de komende vijf à tien jaar bieden helaas geen gunstig perspectief. Juist met het oog op deze toenemende problematiek belegt De Haagse Scholen een tweedaagse bijeenkomst op 11 en 12 november a.s., waarbij medewerkers van het Bestuurskantoor en alle directeuren zich met het vraagstuk gaan bezighouden.

Een lid van de OGMR vindt het een gemiste kans dat het gesprek niet van onderop plaatsvindt. Een ander lid van de OGMR hoopt dat de volgende keer ook het CvB aansluit bij een grote demonstratie.

Hendricks vervolgt met op te merken dat het hoe dan ook belangrijk is onder ogen te zien dat we in een complexe transitiefase zitten. Daarbij kan het ook helpen wanneer er ruimte geboden wordt voor nieuwe initiatieven, zonder overigens de onderwijskwaliteit uit het oog te verliezen. Er is meer nodig dan alleen een loonsverhoging. De kwaliteit van onderwijs staat onder druk. Het systeem vraagt om aanpassingen. Hij beaamt (vraag lid OGMR) dat ook in de PO-raad tot een jaar of drie geleden er geen aandacht was voor het lerarentekort. Een ander OGMR-lid denkt dat de oorzaak voor de afwachtende houding van ministerie en gemeentes ook komt doordat de verantwoordelijkheid bij de besturen is neergelegd. Suggesties zijn welkom, zegt Hendricks, want op sommige scholen staan er al bijna 50% onbevoegden voor de groep. Er zal ook gekeken moeten worden naar een andere aanpak met meer (externe) ondersteuning en een andere inzet van de leerkracht. Met vrijwillige mobiliteit en arbeidsmarkttoeslag is misschien wel wat te winnen (vraag OGMR-lid), maar het verplicht verplaatsen van leerkrachten van een school naar de andere zal waarschijnlijk alleen maar zorgen voor verlies aan medewerkers.

Op de vraag van een lid van de PGMR wat het College van Bestuur verwacht van de GMR, merkt Hendricks op dat hij nu graag het gevoel van urgentie wil delen en zo de GMR wil voorbereiden op de plannen die gaan komen. Het is een opstap voor de uitkomst van de

tweedaagse. De zorgen en suggesties van de GMR zijn belangrijk. Tot slot merkt hij op dat ook hij zich zorgen maakt over de draagkracht van de leerkrachten.

De voorzitter van de GMR sluit de discussie af met de opmerking dat het een onderwerp is waarover we niet uitgepraat raken en dankt Theo Kosterink voor zijn inbreng.

3. Notulen en actiepunten GMR Overlegvergadering d.d. 31 mei 2021

De notulen worden vastgesteld. De deelnemers aan de vergadering zien geen aanleiding om de actiepunten te bespreken.

4. Postboek

Er zijn geen vragen bij het postboek.

5. NPO Bovenschoolse invulling

Een lid van de werkgroep Onderwijs meldt dat er op 9 november a.s. een afspraak ingepland staat van de werkgroep met het hoofd Beleid en Advies. Zij vraagt zich af waarom er niet een fulltimer is aangesteld, die het bovenschoolse programma en de samenwerking tussen de scholen coördineert. Zij constateert dat veelal elke school het eigen wiel uitvindt. De voorzitter van het CvB wijst erop dat er juist daarom een voorstel ligt voor een bovenschools programma. Elke MR van onze scholen heeft ingestemd met het besteden van een klein deel van het budget aan een bovenschools programma, vervolgt hij. Er gebeurt veel in de scholen. De werkgroep Onderwijs geeft aan hierop terug te komen in het gesprek met het hoofd Beleid en Advies.

Naar aanleiding van een opmerking van een ander lid van de OGMR bevestigt Hendricks dat het inderdaad lastiger is om een goede invulling te vinden in deze tijden van lerarentekort. Met een volledig lerarencorps zou er wellicht voor andere invullingen gekozen worden. Toch lopen er veel goede programma's, waarbij er naast de kernvakken bijv. ook aandacht is voor de motorische ontwikkeling.

6. Arbeidsmarkttoelage personeel scholen met uitdagende leerlingpopulatie

De werkgroep heeft zich laten informeren door HRM en door een adviseur van de AOb. Nadat het definitieve besluit in de Staatscourant is gepubliceerd, heeft de werkgroep afgelopen woensdag een peiling uitgezet onder de MR-en van de betrokken scholen. De uitkomst daarvan wordt besproken in een extra PGMR later deze week, waarbij het de bedoeling is tot besluitvorming over te gaan.

7. Uitgangspuntennota

De GMR heeft in zijn brief van 26 oktober jl. vier aandachtspunten genoemd, die hij graag deze vergadering met het College van Bestuur wil bespreken.

Materiële instandhouding: Dit punt is al lang onder de aandacht van de sector. Aangezien het allebei onder de *lumpsum* valt, kan er geschoven worden en de realiteit is dat bijna elk schoolbestuur middelen van 'personeel' naar deze post verschuift. Om de veiligheid van de gebouwen te garanderen en de duurzaamheid in het oog te houden, kiest ook De Haagse Scholen hiervoor, zegt Wiely Hendricks. Er zijn verschillende onafhankelijke onderzoeken gedaan en rapporten geschreven, ook in opdracht van de sector. Naast de al oudere rapporten van Berenschot en HEVO is er in 2020 door McKinsey opnieuw onderzoek gedaan. Ook hiervoor is door de PO- en VO-raad aandacht gevraagd van de politiek, maar er is geen reactie van de minister gekomen waar de sector wat mee kan. Hendricks vervolgt dat hij zich ook persoonlijk hard gemaakt heeft voor deze zaak in zijn tijd in de PO-raad en met meerdere kamerleden gesproken heeft, die alle begrip hebben. Helaas blijft het daarbij. Misschien omdat het onderwerp politiek gezien niet scoort? Daarop merkt een van de leden van de OGMR op dat er waarschijnlijk eerst drie gebouwen gesloten moeten worden om veiligheidsredenen door de brandweer voordat er aandacht voor komt. Een lid van het DB wijst erop dat sinds kort een oud-lid van de GMR, Fonda Sahla, zitting heeft in het parlement. Zij zal contact met haar opnemen.

Kwaliteitsfonds bovenschoolse directeuren: Deze middelen worden ook voor onderwijskwaliteit ingezet op een aantal scholen, meldt de voorzitter CvB. Als voorbeeld noemt hij De Gelderlandschool en De Tweemaster. Er vindt een extern onderzoek plaats naar de vraag hoe de onderwijskwaliteit te verbeteren.

Link beleid en begroting: Wiely Hendricks erkent dat dit een punt is waaraan gewerkt moet worden. Het is wezenlijk dat er een verbinding is tussen doelen en middelen. Hij stelt voor hierover met de werkgroep en de controller bij stil te staan en zal de werkgroep uitnodigen voor een gesprek. **(Actie: CvB)** De werkgroep kijkt hiernaar uit.

Achterstandsgelden: Wanneer een school er niet in slaagt – bijv. door personeelstekort – om alle achterstandsgelden te besteden aan het beoogde doel, dan heeft De Haagse Scholen er geen bezwaar tegen wanneer het restant toegevoegd wordt aan de reserve, mits de onderwijskwaliteit in orde is en de reserve niet te hoog wordt, zegt Hendricks als antwoord op de vraag van de GMR. De oorzaak van bovenmatige reserves op scholen is nu het lerarentekort. De scholen willen wel, maar kunnen het geld niet kwijt. Dit speelt ook bij de andere besturen. We moeten goed bekijken hoe we met deze reserves omgaan. Daarop stelt een lid van de OGMR de vraag of op dit punt schooloverstijgend beleid noodzakelijk is. De voorzitter CvB antwoordt dat dit een aandachtspunt is bij de Tweedaagse lerarentekort. Er wordt gekeken naar mogelijkheden om de bovenmatige reserve in te zetten in een cluster van scholen, die samen een ontwikkeling in gang zetten om het lerarentekort het hoofd te bieden. Veel achterstandsgelden worden gebruikt om kleinere groepen in te richten, maar wanneer daar vervolgens geen bevoegde leerkrachten voor staan, volgt er onderbesteding. Hoe dan ook is aandacht voor het doel en het kind wel altijd de inzet. Hij stelt voor op het onderwerp terug te komen na de Tweedaagse. **(Actie: CvB)**

Naar aanleiding van deze laatste vraag wordt er gediscussieerd over de vraag van een van de OGMR-leden of unitonderwijs op de langere termijn een oplossing kan zijn. Hendricks benadrukt dat De Haagse Scholen zoekt naar geschikte modellen, maar dat de scholen *in the lead* zijn. Een mogelijkheid als unitonderwijs, maar ook andere opties, worden alleen verder uitgewerkt wanneer scholen zich hierachter scharen. De scholen kiezen voor het concept van de school; het bovenschoolse bestuur ziet in lijn met de opdracht van de Onderwijsinspectie toe op de kwaliteit van onderwijs.

Een ander lid van de OGMR trekt de discussie breder. Het gaat erom dat ook de GMR betrokken wordt bij de visie van De Haagse Scholen. Hij constateert van tijd tot tijd dat er in de documenten die de GMR voorgelegd wordt, verwezen wordt naar de visie, terwijl de GMR daar niet over meegesproken heeft. De GMR gaat het juist om de kaders die DHS stelt, die zijn ook voor unitonderwijs en andere ontwikkelingen van belang, en de raad kan hierin van toegevoegde waarde zijn, juist door de brede inbreng en blik.

Als reactie op een opmerking van een OGMR-lid attendeert de voorzitter van het CvB de GMR erop dat het belangrijk is om *evidence based* te werken: wat in de praktijk goed werkt, kan breder toegepast worden. Dat neemt niet weg dat er ook naar nieuwe wegen gezocht moet worden.

De leden van de werkgroep wijzen er tot slot nog op dat zij constateren dat er resultaten geboekt worden in de vereenvoudiging van de Uitgangspuntennota en dat zij hiervoor waardering hebben. De GMR zal zich na afloop van deze vergadering intern beraden over het advies op het voorstel Uitgangspuntennota, zegt de voorzitter. **(Actie: GMR)**

8. Organisatie De Haagse Scholen (centraal-decentraal)

Na het onderzoek en de rapportage van VandeBunt in 2018, zijn er werkgroepen ingesteld, maar door corona en andere prioriteiten is de voortgang onbevredigend gebleken. Sinds die tijd is er veel veranderd, aldus Hendricks, en bovendien wil het CvB het proces in een versnelling brengen. Daarom is er gezocht naar een nieuwe aanpak. De problemen rondom

integraal management en de verdeling centraal – decentraal blijven de kern vormen. Bij alle scholen is navraag gedaan naar zeggenschap en taakuitvoering op alle domeinen. Daardoor is in beeld waar problemen liggen en welke suggesties voor oplossingen er zijn. Dit wordt verder uitgewerkt en de komende twee maanden besproken met de directeuren en in het Bestuurskantoor. Hij hoopt dat hij in januari een voorgenomen besluit over dit langlopende onderwerp kan voorleggen aan de GMR. **(Actie: WH)**

Een lid van de OGMR spreekt hierover zijn dank uit.

9. Rondvraag en mededelingen

Samenwerking met VO (Haaglanden): De voorzitter van het College van Bestuur deelt mee dat er gesprekken gestart zijn tussen rectoren en directeuren om te zien wat we van beide kanten beter kunnen doen. Het eerste onderwerp van gesprek is kansengelijkheid, waarbij de overgang van PO naar VO aandacht krijgt. Als de gesprekken succesvol verlopen en er nadere samenwerking volgt, zal de GMR hierover een besluit voorgelegd krijgen. **(Actie: CvB)** Op de vraag van een lid van de OGMR of hierbij ook het samenwerkingsverband betrokken is, geeft hij aan dat daar wel sprake van is, en dat er zeker verbeteringen mogelijk zijn stadsbreed.

Werving en selectie nieuwe leden Raad van Toezicht: De werving is in volle gang en verloopt in goede samenwerking, zegt een lid van de OGMR. Hij hoopt dat er in de volgende vergadering een voordracht van de benoemingsadviescommissie (BAC) zal liggen.

Naiv lerarentekort: Duurzame oplossingen voor het lerarentekort moeten werken voor leerkrachten, leerlingen en ouders/verzorgers, aldus de voorzitter CvB. De kwaliteit van het onderwijs blijft centraal staan. Het is alleen zo dat er niet nu al, op voorhand, zaken uitgesloten kunnen worden. Daarvoor is de problematiek te groot. Een lid van de OGMR begrijpt wat hij zegt, en wijst erop dat de GMR door vragen te stellen alleen zijn rol vervult.

10. Sluiting

De voorzitter dankt alle aanwezigen voor hun constructieve bijdragen en sluit de vergadering om 21.40 uur.

Na afloop van de vergadering besluit de GMR in een Interne Vergadering om positief te adviseren over de Uitgangspuntennota. **(Actie: wg IZ)**